

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ТА КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан стоматологічного факультету

Євген КОСТЕНКО
доктор медичних наук,
професор закладу вищої освіти
«30» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИ ЕКСТРАКЦІЇ ЗУБІВ ВЕРХНЬОЇ ТА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ ПРИ
АТИПОВОМУ ПОЛОЖЕННІ АТРАВМАТИЧНИМИ МЕТОДИКАМИ**

Рівень вищої освіти	другий(магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія
Статус дисципліни	вибіркова (ВК 6)
Мова навчання	українська, англійська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методи екстракції зубів верхньої та нижньої щелепи при атипovому положенні атравматичними методиками**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **22 Охорона здоров'я спеціальності 221 Стоматологія** освітньої програми **Стоматологія**.

Розробники: Брехлічук Павло Павлович к.мед.наук, доцент.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **хірургічної стоматології та клінічних дисциплін** протокол № 13 від «15» червня 2023р.

Завідувач кафедри доц. Наталія ГЕМА-БАГИНА

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету протокол № 11 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії проф. Оксана КЛІТИНСЬКА

© Кафедра хірургічної стоматології та клінічних дисциплін 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3-й	-
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 1,5	6-й	-
	Лекції:	
	10	-
	Практичні:	
	48	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна, письмова	Самостійна робота:	
	32	-

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методи екстракції зубів верхньої та нижньої щелепи при атиповому положенні атравматичними методиками**» - є поглиблення знань та вмінь виконання операції типового та атипового видалення зубів в клініці хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, враховуючи взаємозв'язок усіх розділів стоматології із загальною патологією, етіологією та патогенезом різних стоматологічних та соматичних захворювань, нозологічною діагностикою, хірургічним та консервативним методами лікування.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1).
- Знання та розуміння предметної області. та розуміння професійної діяльності (ЗК-2).
- Здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК-3).
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-4).
- Здатність спілкуватися англійською мовою (ЗК-5).
- Мати навички використання інформаційних комунікаційних технологій (ЗК-6).
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-7).
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК-8).
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК-9).
- Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-10).
- Здатність працювати в команді (ЗК-11).
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК-13).
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-14).

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК-1).
- Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК-2).
- Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК-3).
- Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 5);
- Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями (ФК-7).
- Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції (ФК-8).
- Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК-9).
- Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології (ФК-12).
- Спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
- Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Методи екстракції зубів верхньої та нижньої щелепи при атиповому положенні атравматичними методиками**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 4. Латинська мова та медична термінологія
- ОК 8. Медична інформатика
- ОК 9. Медична хімія
- ОК 10. Біологічна та біоорганічна хімія
- ОК 11. Медична біохімія
- ОК 12. Анатомія людини
- ОК 13. Гістологія, цитологія та ембріологія
- ОК 14. Фізіологія
- ОК 15. Мікробіологія, вірусологія та імунологія
- ОК 16. Клінічна анатомія та оперативна хірургія
- ОК 19. Патоморфологія
- ОК 20. Патофізіологія
- ОК 21. Фармакологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни «**Методи екстракції зубів верхньої та нижньої щелепи при атиповому положенні атравматичними методиками**», повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.	ПРН 1
Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.	ПРН 2
Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої ділянки.	ПРН 3
Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 4
Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.	ПРН 14
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 19
Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.	ПРН 20
Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 21
Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методи екстракції зубів верхньої та нижньої щелепи при атиповому положенні атравматичними методиками**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати: показання та протипоказання до операції видалення зубів, сучасні методики типового та атипового видалення зубів, ускладнення під час видалення зубів: клінічну картину, діагностику, лікування і профілактику. Розуміти поняття ретенції та дистопії, атипового видалення зубів, етапи операції: показання, інструментарій, методика.	ПРН 1 ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4 ПРН 14
Оволодіти: навичками та вміннями проведення операції щодо типового та атипового видалення зубів на верхній та нижній щелепах; здійснювати вибір інструментарію для видалення зубів; проводити підготовку пацієнта до операції видалення зубів; доглядати за післяопераційною раною. Удосконалити навички типового та атипового видалення зубів для попередження можливих ускладнень місцевого і загального характеру.	ПРН 14 ПРН 20 ПРН 21
Аналізувати результати клінічних обстежень, лабораторних та інструментальних методів діагностики та розвинути вміння використовувати їх для вибору адекватних засобів лікування пацієнтів стоматологічного профілю, що мають хірургічну патологію.	ПРН 3 ПРН 21 ПРН 22
Розвинути здатність студентів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок. Розвинути вміння визначати та оцінювати провідні симптоми і синдроми у діагностиці травм і уражень ЩЛД в клініці хірургічної стоматології.	ПРН 19 ПРН 21 ПРН 22
Оцінювання готовності студента до самостійного проведення клінічного обстеження пацієнта у клініці хірургічної стоматології, використання отриманих даних для лікування пацієнтів стоматологічного профілю, що мають травми, ушкодження та онкологічні захворювання ЩЛД.	ПРН 1 ПРН 19 ПРН 20 ПРН 21 ПРН 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання при вивченні дисципліни

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загальноприйнятих підходів під час практичних занять. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Здобувачі ступеня магістр стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пошуковий, або евристичний метод. Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру,

але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тести;
- ситуаційні задачі;
- виконання письмових завдань;
- відповіді на теоретичні питання на заняттях;
- демонстрація практичних навичок;
- групові завдання з використанням імітаційних ігор на заняттях;
- презентації результатів виконаних завдань;
- співбесіда за результатами самостійної роботи;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, тестовий контроль (I-II рівня), вирішення ситуаційних задач, письмовий теоретичний контроль, виконання індивідуальних та групових навчальних завдань.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (письмово, усно).

Форма і вид підсумкового семестрового контролю: залік наприкінці 5-го семестру.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль № 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5		

T1, T2 ... T8 – теми

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль № 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3		
T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3		

T1, T2 ... T14 – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни відповідно до табл. 5.2-5.3

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль № 1		Модуль № 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	8	40	14	28
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	8	12	14	18
Виконання завдань самостійної роботи	8	8	14	14
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом	9	100	15	100

Критерії модульного поточного оцінювання

Поточне модульне оцінювання проводиться шляхом проведення тестового контролю знань на заняттях, опитування студентів під час занять, виконання практичних індивідуальних і групових навчальних завдань, перевірки конспектів лекцій та домашніх завдань, аналізу відвідування та відробок пропущених занять. В ході поточного контролю, за кожен вид навчальної роботи студент отримує оцінку за національною чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали. При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням таких критеріїв оцінювання.

Оцінка «**відмінно**» виставляється за умови, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує тестові і ситуаційні задачі, а також виконує практичні завдання будь-якого рівня складності.

Оцінка «добре» виставляється, якщо студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі знання всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і уміння студента є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі був застосований такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (таблиця 5.4):

Таблиця 5.4. Конвертація традиційної системи оцінювання в бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	10-8
«4»	7-5
«3»	4-2
«2»	1 (0 балів за знання та 1 бал – за присутність на занятті)

Відпрацювання пропущених практичних занять здійснюється згідно графіка відробок у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки конспект з пропущеної теми, пройти тестовий контроль та усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем (напр., продемонструвати певний метод клінічного обстеження пацієнта).

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому та підсумковому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 2 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність (таблиця 5.5):

Таблиця 5.5. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
2	Студент повною мірою розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
1,5	Загалом матеріал самостійної роботи викладений достатньо повно, але студент припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, трапляються неточності, деякі питання розкриті неповністю.
1	Студент неповністю розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно.
0,5	Виконана робота виглядає нашвидку зробленою чи незакінченою. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості, незрозуміння теми або невідповідність викладеного матеріалу передбаченій темі для самостійного опрацювання.

Таким чином, оцінка за модульне поточне оцінювання складається з оцінок за тестовий контроль на заняттях (0-3 балів), усної відповіді на теоретичні питання (0-5 балів), оцінок за виконання практичних індивідуальних та групових завдань (0-30 балів), самостійної роботи студента (0-2 балів). Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання складає 60 балів (табл. 5.2-5.3).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку наприкінці 6-го семестру навчання і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне результатів 2-х модулів та виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 5.1.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку, що передбачено робочим навчальним планом.

Під час проведення заліків та іспитів керуються наступними критеріями оцінок:

90-100 балів (А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

82-89 балів (В) заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

74-81 бал (С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

64-73 бали (D) заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

60-63 бали (E) заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

35-59 балів (FX) виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

менше 35 балів (F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Відповідно до чинного законодавства України та Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (від 03 березня 2020 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>) здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Визнання таких результатів можливо тільки для навчальних дисциплін, які починають викладатися із другого семестру.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, можливо якщо такі відповідають вимогам освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей. Загалом за період навчання результати навчання в неформальній освіті можуть бути зараховані в обсязі не більше 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою.

Види неформальної освіти, результати яких можуть бути перезараховані: тематичні удосконалення, вебінари, курси, стажування, практики, тренінги, майстер-класи (ворк-шопи), організовані на платформах «Prometheus», «Coursera», закладів вищої освіти та офіційних провайдерів БПР, визнаних МОЗ України, участь у наукових форумах та конференціях, публікації у фахових наукових виданнях та виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» та «Web of Science». Тематика вказаних заходів та активності повинна відповідати змісту робочої програми (тематичні плани лекцій та практичних/семінарських занять).

Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті проводиться комісійно. Для цього здобувач вищої освіти не пізніше 30 календарних днів до завершення семестру (в якому вивчається навчальна дисципліна, щодо якої бажає провести перезарахування результатів навчання) подає до деканату факультету відповідну заяву та документи, які підтверджують факт отримання неформальної освіти (сертифікат, посвідчення, свідоцтво, освітні програми тощо). Відповідно до отриманої заяви деканат утворює предметну комісію у складі гаранта освітньої програми, завідувача відповідної профільної кафедри та науково-педагогічних працівників, які викладають відповідну навчальну дисципліну. Комісія формує висновок щодо обсягів кредитів ЄКТС, можливих для перезарахування та надає його керівництву факультету та на профільну кафедру, відповідно до Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль № 1 «Типове видалення зубів»

- Тема 1.** Показання та протипоказання до операції видалення зубів.
- Тема 2.** Методики типового видалення зубів.
- Тема 3.** Види та підбір хірургічного інструментарію для видалення зубів.
- Тема 4.** Підготовка пацієнта до операції видалення зубів.
- Тема 5.** Операція типового видалення зубів на верхній щелепі.
- Тема 6.** Операція типового видалення зубів на нижній щелепі.
- Тема 7.** Методика видалення глибоко розміщених уламків коренів.
- Тема 8.** Загоєння рани після типового видалення зуба. Догляд за післяопераційною раною.
- Тема 9.** Модульний контроль №1.

Модуль № 2 «Атипове видалення зубів»

- Тема 1.** Ретенція та дистопія, причини виникнення. Типи та ступені ретенції. Види розташування ретенованих або напівретенованих нижніх зубів мудрості. Клінічна картина та лікування.
- Тема 2.** Показання та протипоказання до операції видалення ретенованих та дистопованих зубів.
- Тема 3.** Методики атипового видалення зубів.
- Тема 4.** Атипове видалення зубів на верхній щелепі: етапи операції.
- Тема 5.** Атипове видалення зубів на нижній щелепі: етапи операції.
- Тема 6.** Методика видалення третього великого корінного зуба на нижній щелепі при неповному його прорізуванні або неправильному положенні.
- Тема 7.** Методи консервації післяекстракційної лунки.
- Тема 8.** Особливості загоєння альвеоли. Показання до застосування та методика альвеолоектомії за допомогою бормащини.
- Тема 9.** Ускладнення під час видалення зубів і коренів: клінічна картина, діагностика, лікування і профілактика.
- Тема 10.** Ускладнення після видалення зуба: клінічна картина, діагностика, лікування і профілактика.
- Тема 11.** Післяопераційний лунковий біль. Альвеоліт, причини виникнення, профілактика.
- Тема 12.** Хірургічні втручання на альвеолярному паростку з метою підготовки до ортопедичного лікування.
- Тема 13.** Раціональна антибактеріальна та протизапальна терапія як засіб профілактики та лікування післяопераційних гнійно-запальних процесів ПЦЛД.
- Тема 14.** Апаратна фізіотерапія як метод швидкого загоєння післяопераційної рани та лікування і профілактики післяопераційних ускладнень.
- Тема 15.** Модульний контроль №2.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні	лабораторні	індивідуаль на робота	самостійна робота	
6-й семестр						
Модуль № 1 «Типове видалення зубів»						
Тема 1. Показання та протипоказання до операції видалення зубів.	5	1	2			2
Тема 2. Методики типового видалення зубів.	4	1	2			1
Тема 3. Види та підбір хірургічного інструментарію для видалення зубів.	5	1	2			2
Тема 4. Підготовка пацієнта до операції видалення зубів.	5	1	2			2
Тема 5. Операція типового видалення зубів на верхній щелепі.	5	1	2			2
Тема 6. Операція типового видалення зубів на нижній щелепі.	5	1	2			2
Тема 7. Методика видалення глибоко розміщених уламків коренів.	4		2			2
Тема 8. Загоєння рани після типового видалення зуба. Догляд за післяопераційною ранюю.	3		2			1
Тема 9. Модульний контроль № 1.	4		2			2
Разом за модуль №1	40	6	18			16
Модуль № 2 «Атипове видалення зубів»						
Тема 1. Ретенція та дистопія, причини виникнення. Типи та ступені ретенції. Види розташування ретендованих або напівретендованих нижніх зубів мудрості. Клінічна картина та лікування.	4	1	2			1
Тема 2. Показання та протипоказання до операції видалення ретендованих та дистопованих зубів.	3		2			1
Тема 3. Методики атипового видалення зубів.	4	1	2			1
Тема 4. Атипове видалення зубів на верхній щелепі: етапи операції.	3		2			1
Тема 5. Атипове видалення зубів на нижній щелепі: етапи операції.	3		2			1
Тема 6. Методика видалення третього великого корінного зуба на нижній щелепі при неповному його прорізуванні або неправильному положенні.	3		2			1
Тема 7. Методи консервації післяекстракційної лунки.	4	1	2			1
Тема 8. Особливості загоєння альвеоли. Показання до застосування та методика альвеолоектомії за допомогою бормащини.	3		2			1
Тема 9. Ускладнення під час видалення зубів і коренів: клінічна картина, діагностика, лікування і	4	1	2			1

профілактика.					
Тема 10. Ускладнення після видалення зуба: клінічна картина, діагностика, лікування і профілактика.	3		2		1
Тема 11. Післяопераційний лунковий біль. Альвеоліт, причини виникнення, профілактика.	3		2		1
Тема 12. Хірургічні втручання на альвеолярному паростку з метою підготовки до ортопедичного лікування.	3		2		1
Тема 13. Раціональна антибактеріальна та протизапальна терапія як засіб профілактики та лікування післяопераційних гнійно-запальних процесів ЩЛД.	3		2		1
Тема 14. Апаратна фізіотерапія як метод швидкого загоєння післяопераційної рани, лікування та профілактики післяопераційних ускладнень.	3		2		1
Тема 15. Модульний контроль №2.	4		2		2
Разом за модуль № 2	50	4	30		16
Разом за семестр	90	10	48		32

6.3. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
Модуль № 1 «Типове видалення зубів»		
1	Показання та протипоказання до операції видалення зубів.	2
2	Методики типового видалення зубів.	2
3	Види та підбір хірургічного інструментарію для видалення зубів.	2
4	Підготовка пацієнта до операції видалення зубів.	2
5	Операція типового видалення зубів на верхній щелепі.	2
6	Операція типового видалення зубів на нижній щелепі.	2
7	Методика видалення глибоко розміщених уламків коренів.	2
8	Загоєння рани після типового видалення зуба. Догляд за післяопераційною раною.	2
9	Модульний контроль № 1.	2
Разом за модуль №1		18
Модуль № 2 «Атипове видалення зубів»		
1	Ретенція та дистопія, причини виникнення. Типи та ступені ретенції. Види розташування ретенованих або напівретенованих нижніх зубів мудрості. Клінічна картина та лікування.	2
2	Показання та протипоказання до операції видалення ретенованих та дистопованих зубів.	2
3	Методики атипового видалення зубів.	2
4	Атипове видалення зубів на верхній щелепі: етапи операції.	2
5	Атипове видалення зубів на нижній щелепі: етапи операції.	2
6	Методика видалення третього великого корінного зуба на нижній щелепі при неповному його прорізуванні або неправильному положенні.	2

7	Методи консервації післяекстракційної лунки.	2
8	Особливості загоєння альвеоли. Показання до застосування та методика альвеолоектомії за допомогою бормашины.	2
9	Ускладнення під час видалення зубів і коренів: клінічна картина, діагностика, лікування і профілактика.	2
10	Ускладнення після видалення зуба: клінічна картина, діагностика, лікування і профілактика.	2
11	Післяопераційний лунковий біль. Альвеоліт, причини виникнення, профілактика.	2
12	Хірургічні втручання на альвеолярному паростку з метою підготовки до ортопедичного лікування.	2
13	Раціональна антибактеріальна та протизапальна терапія як засіб профілактики та лікування післяопераційних гнійно-запальних процесів ЩЛД.	2
14	Апаратна фізіотерапія як метод швидкого загоєння післяопераційної рани та лікування і профілактики післяопераційних ускладнень.	2
15	Модульний контроль №2.	2
Разом за модуль №2		30
Разом		48

6.4. Теми лекційних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль № 1 «Типове видалення зубів»		
1	Методики типового видалення зубів. Показання та протипоказання до видалення зубів.	2
2	Види знеболення при операції видалення зубів.	2
3	Інструментарій для видалення зубів. Підготовка хворого до операції.	2
Разом за модуль №1		6
Модуль № 2 «Атипове видалення зубів»		
1	Ретенція та дистопія як компетенція щелепно-лицевої хірургії. Атипове видалення зубів: етапи операції, показання, інструментарій, методика.	2
2	Догляд за післяопераційною ранною. Методи консервації післяекстракційної лунки. Ускладнення під час видалення зубів: клінічна картина, діагностика, лікування і профілактика.	2
Разом за модуль №2		4
Разом		10

6.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
Модуль № 1 «Типове видалення зубів»		
1	Організація кабінету хірургічної стоматології в амбулаторії.	2
2	Асептика та антисептика в хірургічній стоматології.	2
3	Загальні ускладнення місцевого знеболення.	2
4	Місцеві ускладнення місцевого знеболення.	2
5	Інтенсивна терапія, серцево-легенева реанімація в щелепно-лицевій хірургії.	4
6	Топографічна анатомія ЩЛД. Основні принципи проведення розтинів в ЩЛД.	2
7	Підготовка до модульного контролю.	2
Разом за модуль № 1		16
Модуль № 2 «Атипове видалення зубів»		
1	Ренгендіагностика стоматологічних захворювань.	4
2	Фізіотерапевтичні методи лікування стоматологічних захворювань.	4
3	Затримка прорізування зубів і зміщення зуба, типи, положення, клінічна картина, лікування	4
4	Гальванізація, імпульсна електростимуляція та електрофорез з гідрохлоридом адреналіну як методи лікування затримки прорізування постійних зубів у дітей.	2
5	Підготовка до модульного контролю.	2
Разом за модуль № 2		16
Разом		32

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби – питання, тести, задачі, професійні алгоритми та протоколи діагностики та лікування захворювань ЩЛД.

Обладнання:

1. Ноутбук (планшет) для викладача
2. Дошка настінна магнітно-маркерна 1200x2000 мм
3. Маркери для дошки (чорні, сині, червоні) - 10 шт.
4. Проектор для лекційних занять
5. Шнур HDMI, 5 м – 2 шт
6. Подовжувачі електричні, 3 м – 2 шт
7. Леза скальпеля одноразові – 100 шт
8. Ручки для скальпеля металеві – 10
9. Голкотримачі – 10 шт
10. Шовний матеріал (поліамід 4-0/3-0) – 50 шт
11. Ножиці хірургічні малі – 10 шт
12. Затискач кровоспинний типу «москіт» - 10 шт.
13. Пінцет хірургічний малий – 10 шт.
14. Поролон (поліуретан) меблевий 2000x1000x40 мм – 1 шт
15. Тренажер «рука для внутрішньовенних ін'єкцій» - 1шт.
16. Кістковозамінний матеріал «гідроксиапатит» - 3 уп.
17. Модель хірургічного тренажеру «Класичний» (для ушивання ран) – 10 шт.
18. Мембрана колагенова для направленої тканинної регенерації – 3 шт.

19. Сітка титанова стоматологічна – 3 шт.
  20. Модель стоматологічного імплантата демонстраційна – 3 шт.
  21. Модель демонстраційна імплантатів та абатментів.
  22. Фізiodиспенсер – 1 шт
  23. Губки колагенові кровоспинні (Суржіспон) – 1 уп.
  24. Моделі щелеп демонстраційні розбірні – 10 шт.
  25. Об'ємна модель голови людини 4D Master Голова людини, 14 елементів (FM-626103)
- Програмне забезпечення – платформа для дистанційного навчання
www.e-learn.uzhnu.edu.ua, www.meet.google.com.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Щелепно-лицева хірургія: підручник . О. О. Тимофєєв. — 3-є видання. – Київ: Медицина, 2022. –792 с.
2. Яковенко Л. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник /Л. Яковенко, І. Чехова, В.Г. Черкасов. – Київ: Медицина, 2022. – 496 с.
3. Рожко М. Ортопедична стоматологія: підручник / М. Рожко, В. Неспрядько, І. Палійчук. – Київ: Медицина, 2020. – 720 с.
4. Старченко І.І. Патоморфологія основних захворювань щелепно-лицьової ділянки / І.І. Старченко, Б.М. Филенко, В.В. Черняк. – Нова книга, 2019. – 128 с.

Додаткова література:

1. Мочалов Ю.О. Невідкладні стани в практиці хірургічної стоматології (методичні вказівки) / Ю.О. Мочалов, Н.М. Гема-Багіна, О.А. Дуло, Гелей В.М. – Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2022. – 32 с.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54170>
2. Біологічна деконтамінація відбитків, отриманих з різних відбиткових матеріалів. Брехлічук П.П., Бойко Н.В., Баті В.В. Ужгород, Україна - 2022 рік - 25 с.
3. Жеро Н. І., Потапчук А. М., Гелей В. М., Гелей Н. І., Русин В. В. та інш. Журнал обліку роботи лікаря-інтерна за фахом "Стоматологія". – Ужгород: ДВНЗ "УжНУ", 2022. – 107 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/51985>
4. Мочалов Ю.О., Гелей В. М., Гелей Н. І. Методичні рекомендації (для викладачів) для підготовки до практичних занять з хірургічної стоматології для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» факультет, курс: стоматологічний, V. Змістовий модуль «Реконструктивно-відновна хірургія ЩЛД». Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; 2022. 169 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54173>
5. Мочалов Ю. О., Гелей В. М., Гелей Н. І. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з хірургічної стоматології (для викладачів) для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» факультет, курс: стоматологічний, V. Змістовий модуль «Субординатура». Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; 2022. 252 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54175>
6. Мочалов Ю. О., Гелей В. М., Гелей Н. І. Методичні рекомендації для самостійної роботи для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» факультет, курс: стоматологічний, V. Змістовий модуль «Субординатура». Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; 2022. 422 с.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54176>
7. Мочалов Ю.О., Гелей В. М., Гелей Н. І. Методичні рекомендації (для самостійної роботи) з хірургічної стоматології для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» факультет, курс: стоматологічний, V. Змістовий модуль «Реконструктивно-відновна

- хірургія ЩЛД». Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; 2022. 118 с.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54174>
8. Вивчення радіології: основи візуалізації: 5-е видання / Вільям Геррінг. – Київ: ВСВ «Медицина», 2023. – 480 с.
  9. Рентгенографічні дослідження в стоматології: рекомендації для відбору пацієнтів і обмеження радіаційного впливу: навч.-метод. посібник для лікарів-інтернів за спец. "Стоматологія" та лікарів-стоматологів / І. І. Соколова, Н. М. Удовиченко, С. І. Герман та ін. – Харків : ХНМУ, 2020. – 64 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)